

DE VLAAMSE LANDBOUWCONJUNCTUURINDEX

RESULTATEN ENQUÊTE NAJAAR 2012

Vlaamse overheid | Departement Landbouw en Visserij

1. Blik op de conjunctuurindex

2. Landbouw per deelsector

3. Tuinbouw per deelsector

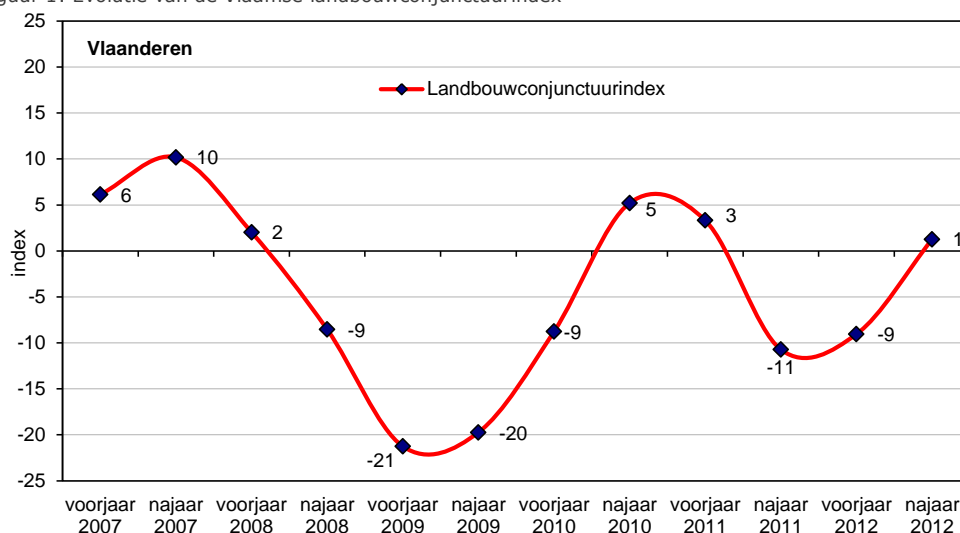
4. Belemmeringen, aankooprijzen en investeringen

5. Meer informatie

1. BLIK OP DE CONJUNCTUURINDEX

Voor de berekening van de conjunctuurindex hebben we aan een 700-tal land- en tuinbouwbedrijven een aantal vragen gesteld over omzet, productie, personeel en prijzen. De antwoorden hebben we geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie op basis van de meest recente metelling. De index kan in theorie gaan van -100 (landbouwers unaniem negatief) tot +100 (landbouwers unaniem positief).

Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex

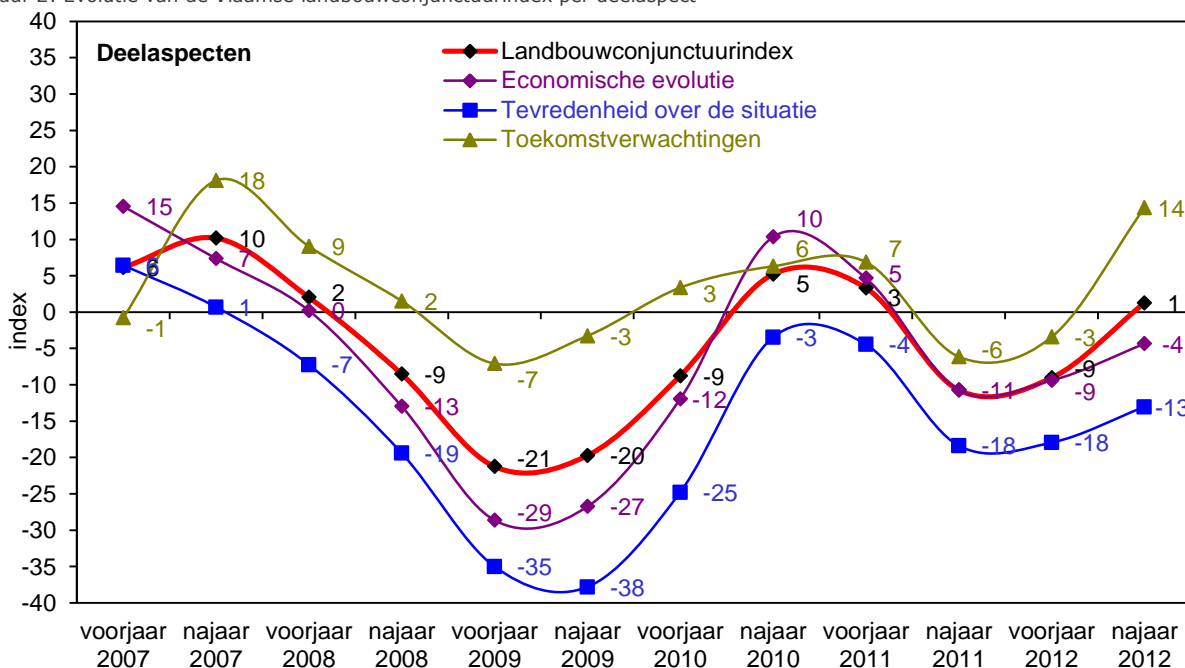
De conjunctuurindex voor de gehele landbouw is in het najaar van 2012 na twee negatieve rondes opnieuw positief en bedraagt nu +1 (Figuur 1). De landbouw herstelt zich dus geleidelijk aan na het barslechte jaar 2011. Toen werd de varkenssector getroffen door het Duitse dioxineschandaal en hoge voeder- en lage varkensprijzen. De groentetelers kampten met de EHEC-epidemie, het extreem droge voorjaar en het overaanbod. Bovendien ging veel fruit in enkele uren verloren tijdens de hagelstorm half augustus.

Meer info vindt u op www.vlaanderen.be/landbouw/studies

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt: Lenders S (2012) *De Vlaamse landbouwconjunctuurindex. Resultaten enquête najaar 2012*, Beleidsdomein Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel. Depotnummer: D/2012/3241/323

Uit Figuur 2 blijkt dat alle deelaspecten van de index het beter doen. De economische evolutie van de laatste zes maanden wordt als minder negatief ervaren dan in het voorjaar en klimt van -9 naar -4. De lijn van de tevredenheid loopt parallel onder die van de economische evolutie. De landbouwers blijven ontevreden over de situatie van het bedrijf, maar er is een lichte verbetering van -18 naar -13. De toekomstverwachtingen stijgen sterk en zijn opnieuw aanzienlijk positief (+14). Of de hoge verwachtingen ingelost zullen worden is nog de vraag, want op twee uitzonderingen in de gehele enquêteperiode (2007-2012) na was de economische toestand slechter dan voorspeld in de ronde ervoor.

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex per deelaspect

Bron: Departement Landbouw en Visserij

2. LANDBOUW PER DEELSECTOR

De index voor de vier landbouwdeelsectoren wordt weergegeven in Figuur 3. Alle deelsectoren gaan erop vooruit, uitgezonderd de glasgroenten. De akkerbouwers zijn het meest positief en de bedrijfsleiders met groenten in openlucht zijn het meest negatief. De melkveesector scoort als enige landbouwsector onder het Vlaamse gemiddelde, fruitteelt als enige tuinbouwsector boven het Vlaamse gemiddelde.

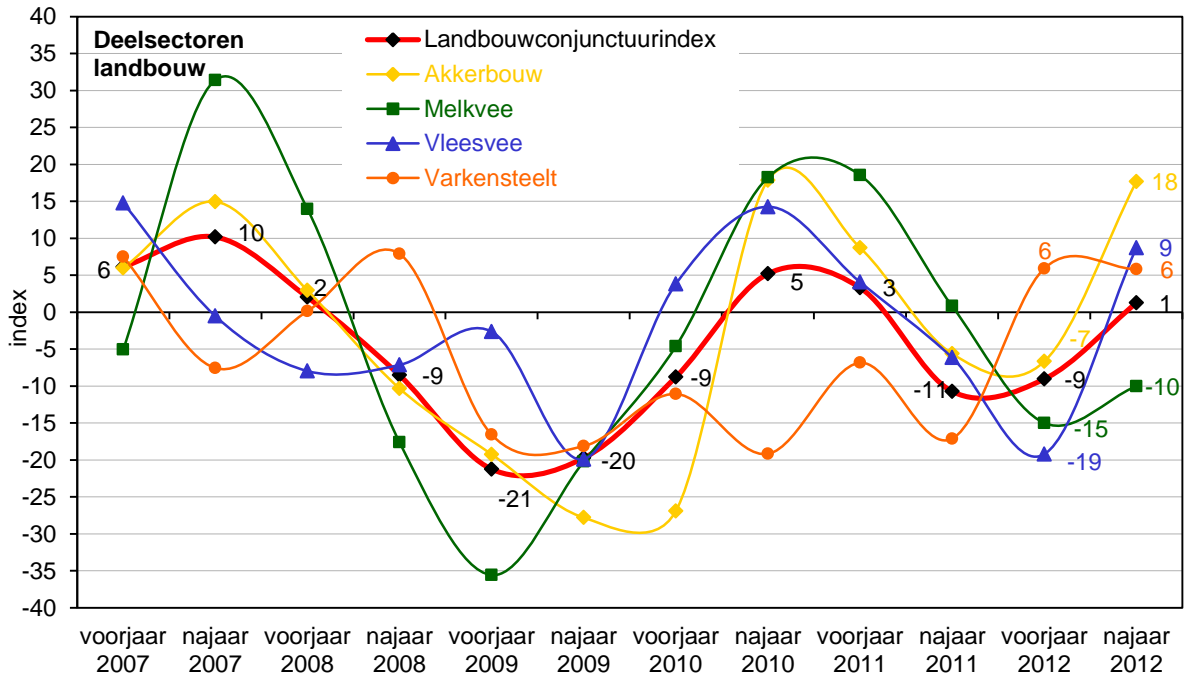
De index voor **akkerbouw** stijgt van -7 naar +18 en evenaart daarmee het niveau van het najaar 2010. Alle deelaspecten zitten in de lift. Akkerbouw is de meest tevreden sector en heeft hoge verwachtingen. Na een overaanbod en een zeer lage prijs in 2011 werden er minder aardappelen aangeplant. Samen met de slechte weersomstandigheden valt de opbrengst dit jaar tegen. Op het moment van de enquête waren nog niet alle percelen geoogst. De hogere aardappelprijs is dan ook een zeer welgekomen compensatie. Ook de graanprijzen pieken, een zegen voor de akkerbouwers, maar wel meerkosten voor de veehouders. Meer dan 70% verwacht dat de graanprijs nog verder zal stijgen. De opbrengst van suikerbieten is redelijk, maar minder dan in het topjaar 2011.

De sector **melkvee** blijft negatief scoren (-10). De economische evolutie en de tevredenheid verslechteren. Enkel door de betere toekomstverwachtingen wordt de neerwaartse trend omgebogen. De meeste melkveehouders geven aan dat de melkprijs de afgelopen periode was gedaald, maar voor de komende periode verwacht 61% een verhoging. Een kwart verwacht dat ook hun melkproductie zal toenemen. Of dat gerealiseerd kan worden, rekening houdend met de nodige extra arbeid en veevoeders, is de vraag. In 2015 wordt de melkquotumreglementering afgeschaft. De opbrengst van eigen ruwvoeders (voornamelijk maïs) was dit jaar ondermaats.

De sector **vleesvee** heeft zich herpakt (+9). Zowel het verloop als de vooruitzichten zijn positief. De verkoopprijzen van het kwaliteitsvlees waren gunstig en vanaf september normaliseerde het prijsverschil met de reforme koeien. Er wordt verwacht dat de verkoopprijzen verder gaan stijgen.

De **varkensteelt** blijft op status quo (+6). De varkenshouderij is bijzonder onderhevig aan de volatiliteit van de varkensprijzen en de voederprijzen. Na de Duitse dioxinecrisis in 2011 zitten de varkensprijzen vanaf augustus 2012 opnieuw in de lift. De vooruitzichten zijn echter iets minder gunstig. In de wintermaanden ligt de prijs meestal lager.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

3. TUINBOUW PER DEELSECTOR

Door de grote diversiteit aan tuinbouwproducten is het niet eenvoudig een eenduidige verklaring te geven voor de sectoren in hun geheel (Figuur 4). In vergelijking met de landbouwbedrijven zijn de tuinbouwbedrijven vaak sterker gespecialiseerd en dus kwetsbaarder in geval van een crisis.

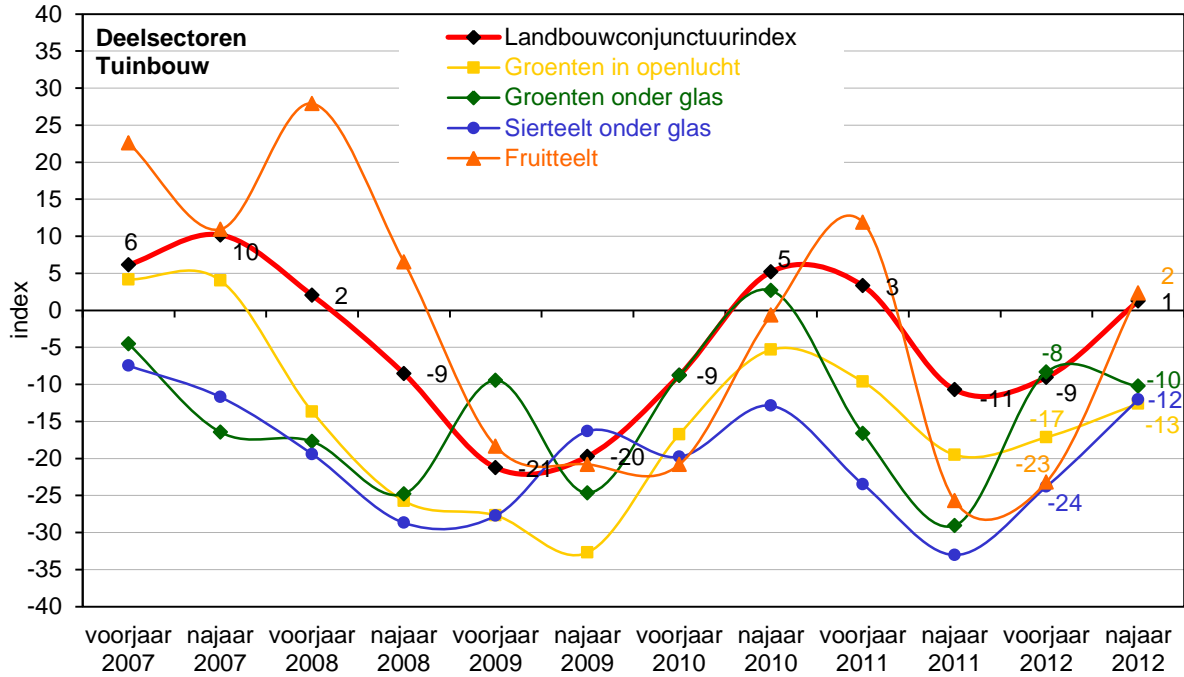
De index van **groenten in openlucht** stijgt lichtjes van -17 naar -13 en is daarmee de meest negatieve deelsector. De economische situatie en de vooruitzichten gaan erop vooruit, maar de ontevredenheid is zeer groot (-34). De abnormaal lage prijs in 2011 als gevolg van de EHEC-epidemie en het overaanbod is wellicht nog niet vergeten. Dit voorjaar is er door de aanhoudende regen later dan normaal gezaaid en geplant. Ook de opbrengst van aardbeien was door de natheid ondermaats. Er wordt een beperkte daling van het productievolume verwacht.

De **groenten onder glas** gaan er als enige deelsector op achteruit (van -8 naar -10). De economische situatie en de tevredenheid gaan erop vooruit, maar de verwachtingen duiken van +5 naar -16. Ze blijven kampen met hoge en stijgende brandstofprijzen, die niet kunnen worden doorgerekend in de verkoopprijs. Enkel in het najaar van 2010 was de index lichtjes positief.

Sierteelt onder glas kruipt verder uit het dal maar blijft ook deze keer onder de nullijn steken (-12). Alle deelaspecten gaan erop vooruit, maar blijven negatief. Omdat sierteelt de meest crisisgevoelige sector is, heeft de huidige economische crisis een negatieve impact op de vraag. Ook hebben ze af te rekenen met de stijgende brandstofprijzen.

De **fruitteelt** is de enige tuinbouwsector die boven nul uitstijgt (+2) ondanks de lagere oogst. Eerst en vooral zouden er tijdens de hagelstorm van half augustus 2011 veel bloemknoppen beschadigd zijn. Vorst en een koud voorjaar waren ook niet gunstig voor de bloesemvorming en de bestuiving door de bijen. De opbrengst van het voorjaarsfruit was ook ondermaats door de aanhoudende regen. Dat alles had evenwel een positief effect op de recente prijsvorming. De fruitkwekers zijn voor de toekomst het meest optimistisch van alle sectoren (+32).

Figuur 4: De evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

4. BELEMMERINGEN, AANKOOPPRIJZEN EN INVESTERINGEN

Naast de vragen bedoeld voor de berekening van de conjunctuurindex hebben we in de enquête ook gepolst naar de belemmeringen die de landbouwers ondervinden, de evolutie van aankooprijzen en geplande investeringen.

Van de landbouwers zegt 32% geen **belemmeringen** te ondervinden. De landbouwers die wel belemmeringen zien, geven aan dat het vooral gaat om financiële belemmeringen (38%) en belemmeringen door regelgeving die wordt opgelegd door de overheid (23%). De vleesveesector geeft aan het meeste belemmerd te zijn (financieel 41% en van overheidswege eveneens 41%). Over de verandering van de zoogkoeienpremie is er inderdaad nog veel onduidelijkheid, maar wellicht zal het in het nadeel zijn van de veeboer. Ongeveer de helft van de groentetelers zegt geen belemmeringen te ondervinden. Een aantal keer werd de gezondheid en geen opvolger vermeld als beperkende factor.

Bijna alle landbouwers (93%) geven aan dat de **aankooprijzen** van meststoffen, pesticiden en voeders de afgelopen zes maanden zijn gestegen. Ook de energieprijzen zijn volgens 91% van de respondenten gestegen. Respectievelijk 71% en 67% van de geënquêteerden geven aan dat machines en gronden duurder zijn geworden. Voor quota en rechten is een stijging slechts door 17% aangeduid, voor de volgende periode stijgt het aandeel naar 23%. De andere aankooprijzen zullen in de toekomst blijven stijgen, maar iets gematigder dan tijdens de afgelopen zes maanden.

De komende zes maanden plant 29% van de bedrijfsleiders **investeringen**. Dat is een daling van 11% tegenover begin 2012. De varkenshouderij moet tegen 1 januari 2013 voldoen aan de nieuwe regelgeving van de groepshuisvesting van zeugen. Het gaat vooral om vervangingsinvesteringen (16%) en minder om uitbreidingsinvesteringen (13%). De landbouwer wil vooral investeren in gebouwen (12%) en machinepark (12%). Slechts 1% overweegt verbreding of diversificatie.

5. MEER INFORMATIE

Deze zesmaandelijks conjunctuurbarometer werd specifiek ontwikkeld om inzicht te krijgen in de economische schommelingen, het ondernemersvertrouwen en de geplande investeringen van de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Dit is het rapport van de 12de enquêteronde gehouden in het najaar van 2012 (september-oktober) bij een 700-tal Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN).

Als gevolg van een beslissing op EU-niveau gebeurt de bedrijfsindeling vanaf 2012 via de standaardopbrengst van de verschillende landbouwproducties in plaats van de bruto standaard saldi. Daarom wordt de gehele cijferreeks 2007-2012 herberekend. De berekeningswijze van de index op zich blijft onveranderd. De uitgebreide methodologische beschrijving uit 2007 en de voorgaande zesmaandelijks rapporten zijn terug te vinden op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/studies.